

Dit gaan beter met Suid-Afrikaners as met Suid-Afrika

Jannie Rossouw

Politiese ekonoom en besoekende professor by Wits Besigheidskool
Universiteit van die Witwatersrand

Oorsig

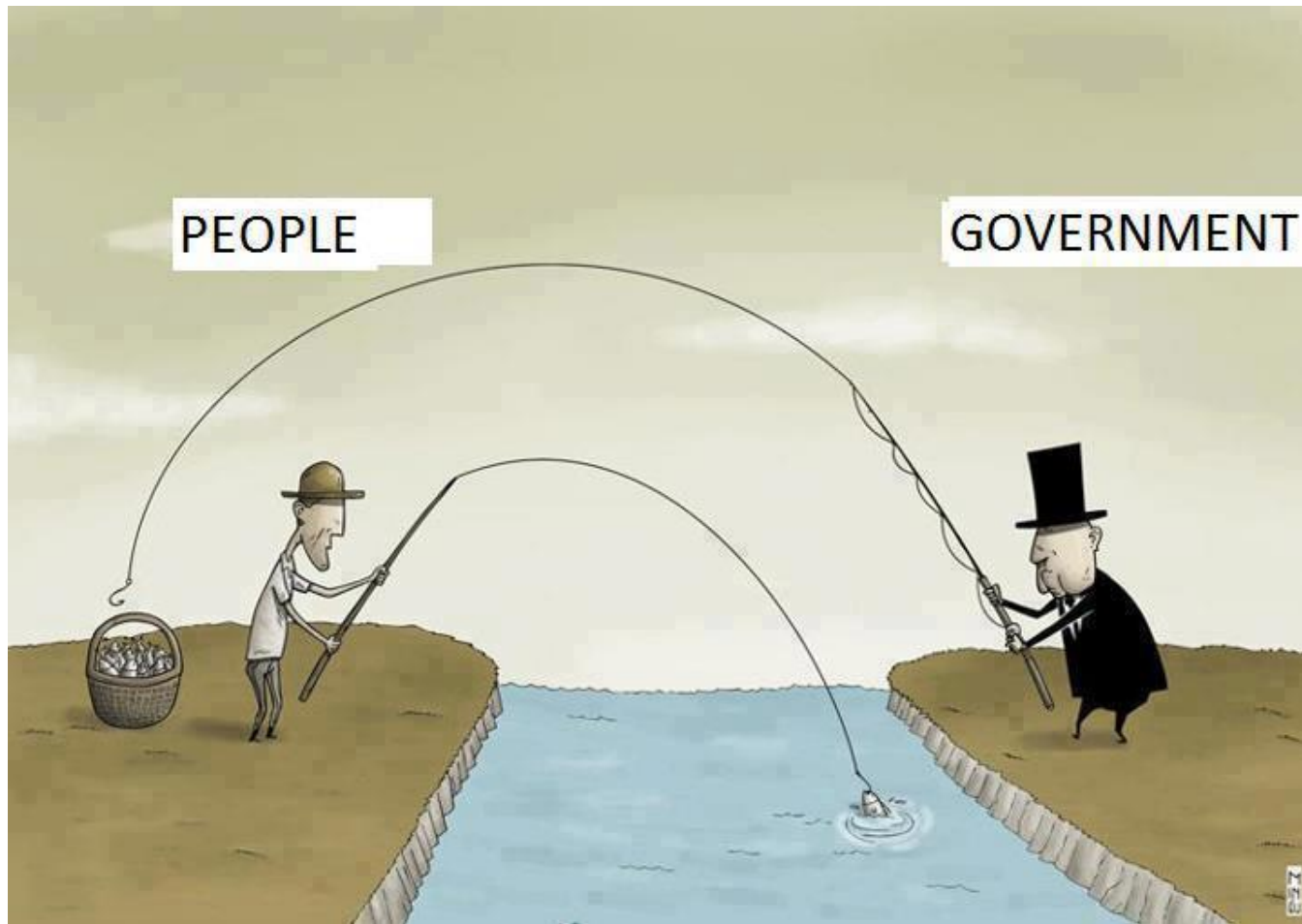
- Hierdie aanbieding is nie vir sensitiewe kykers nie
- Huidige krisis in elf prentjies
- Mediavryheid en vryheid van spraak
- Ekonomiese vooruitsigte vir 2023
- Begroting 2023/24
- Verkiesing in 2024
- Gevolgtrekkings

Nie vir sensitiewe kykers nie

- Moeilike tye om in Suid-Afrika 'n ekonoom te wees
  - Maar dit gaan beter met my as met Suid-Afrika
- Voorbeelde van suksesse in Suid-Afrika:
  - **Binne die sfeer van die regering:** Regsprekende gesag, Nasionale Tesourie, Ouditeur-generaal, SA Inkomstediens, SA Reserwebank (SARB)
  - **Besigheidsomgewing:** Suid-Afrikaanse sake-ondernemings (groot en klein)
  - **Finansiële stelsel:** Banke, effektebeurse, versekering, fondsbestuurders
  - **Opvoedkunde:** Sekere Suid-Afrikaanse universiteite en openbare en private skole
  - **Kulturomgewing:** Kultuurorganisasies, kerkgenootskappe
  - Mediavryheid en vryheid van spraak
  - Geloofsvryheid

Huidige ekonomiese krisis in elf prentjies

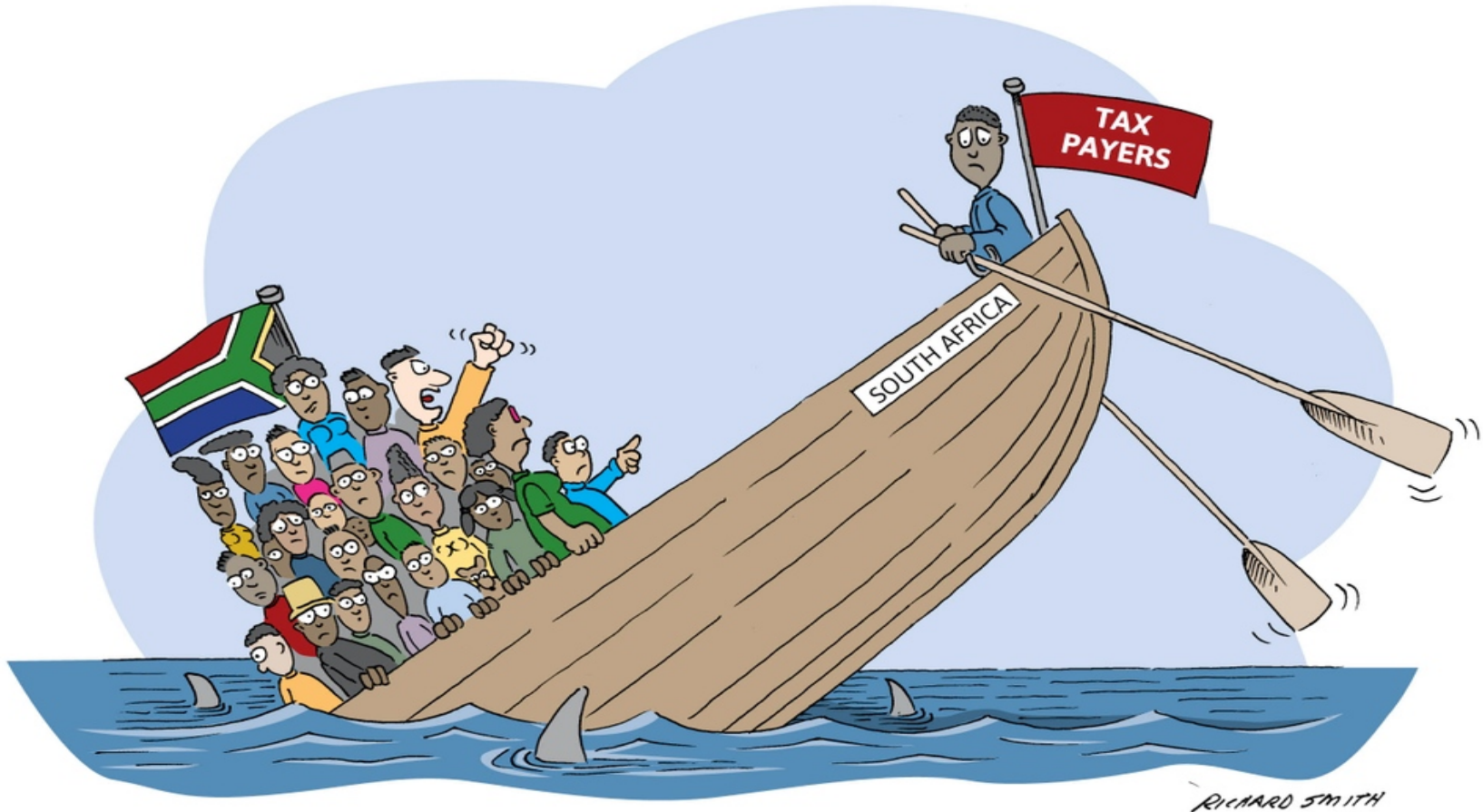
1 Die samelewing teen die regering teen die samelewing

2 Die regering teen die belastingbetaler

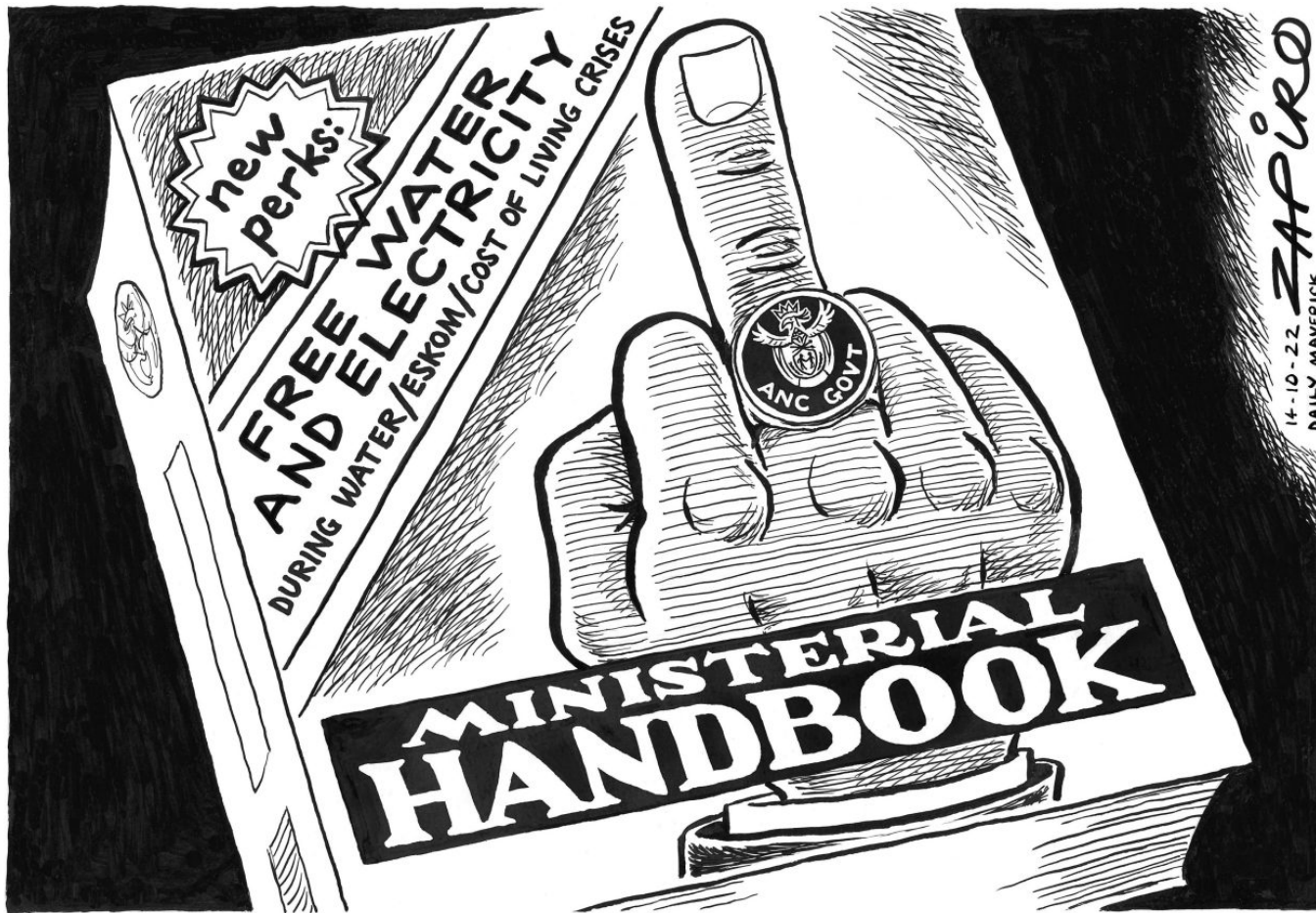
3 Die bevolking teen die belastingbetaler

The SLIPPERY SLOPE since 1994; the DISGRACE continues

5 Is dit die beste wat die regering kan doen?

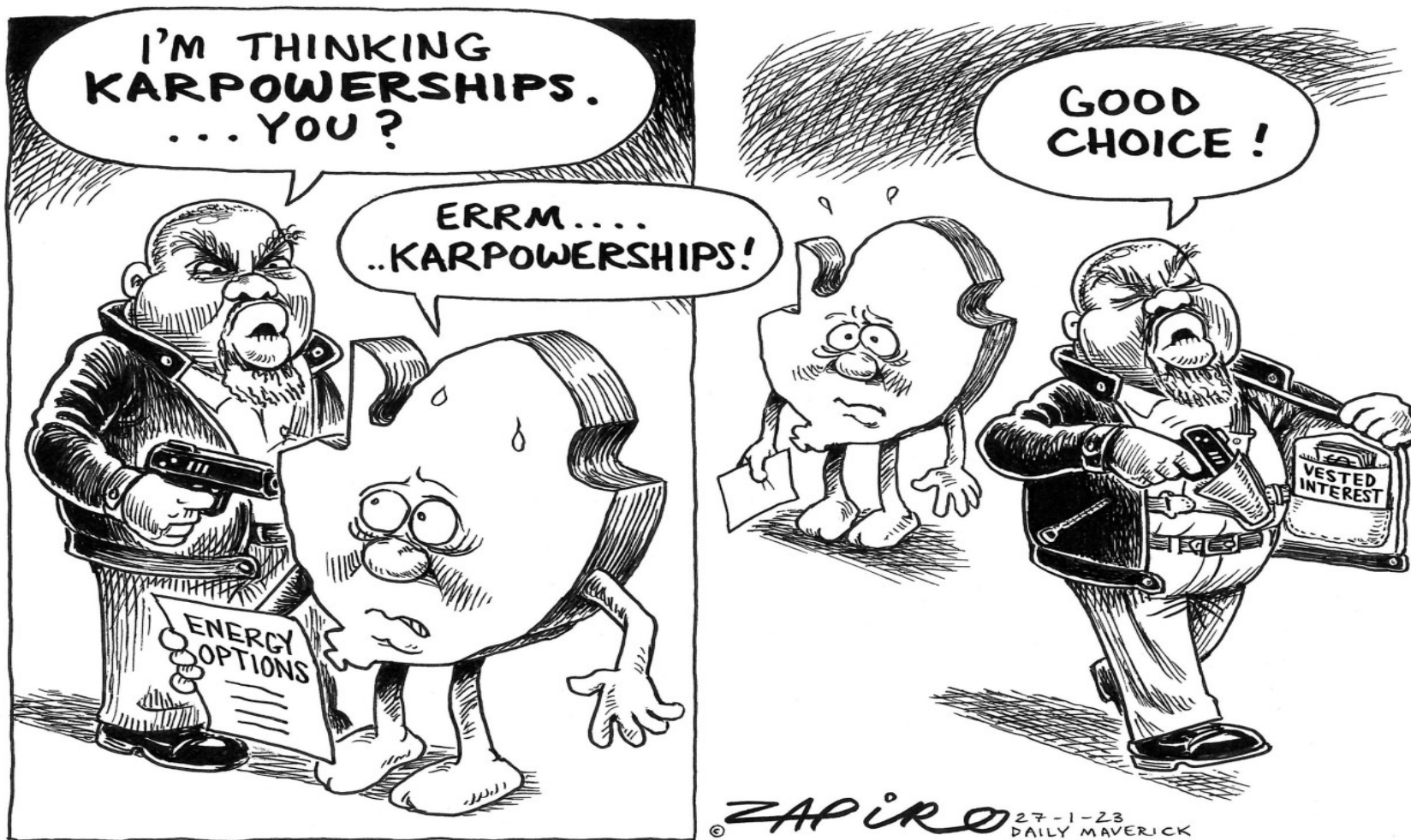
6 Is die regering vriend of vyand?

7 Elektrisiteit: Ons grootste krisis

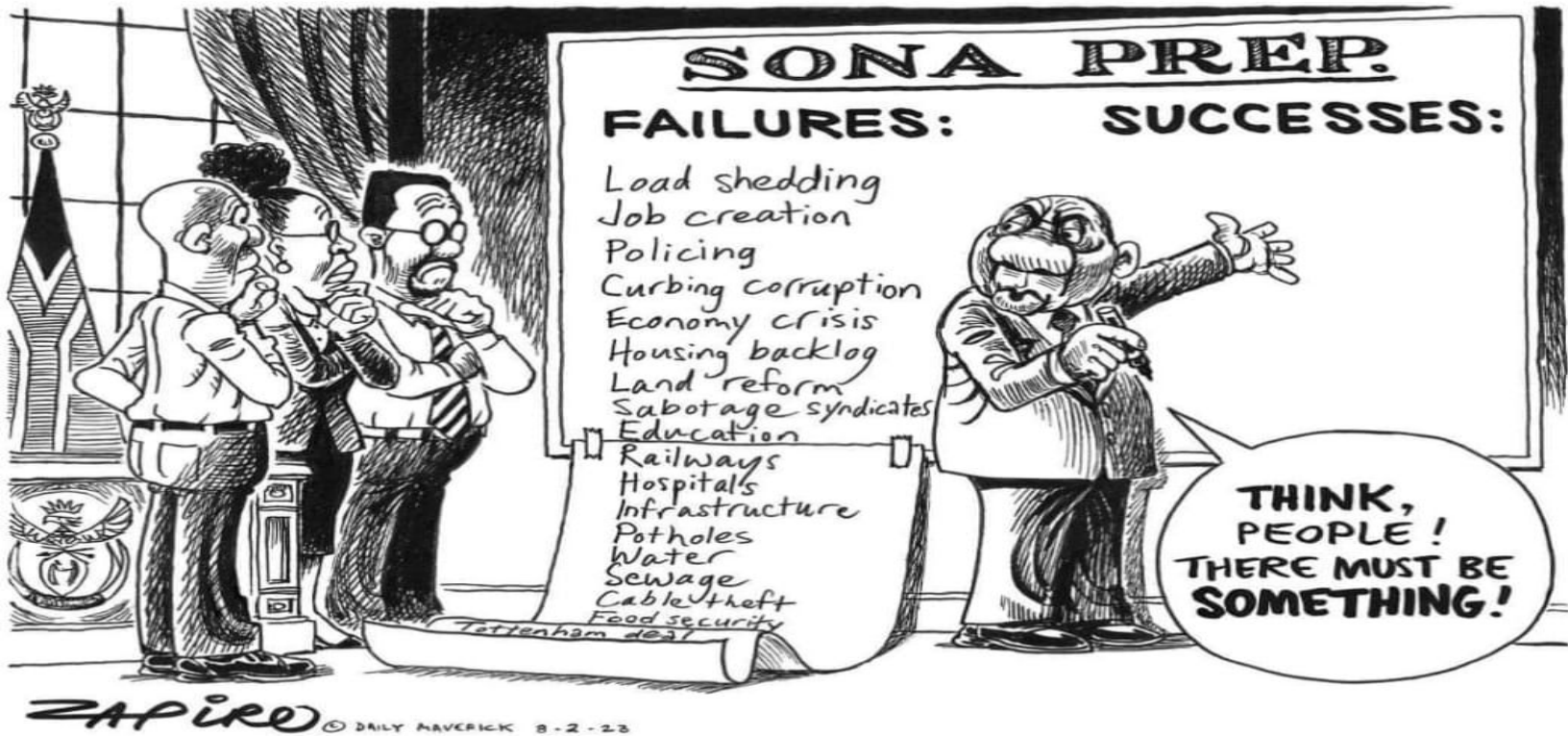

8 Elektrisiteit: Korrupte regering se grootste geleentheid?

9 Dit is wat dit is

SONA Prep

Published: 09 FEB 2023

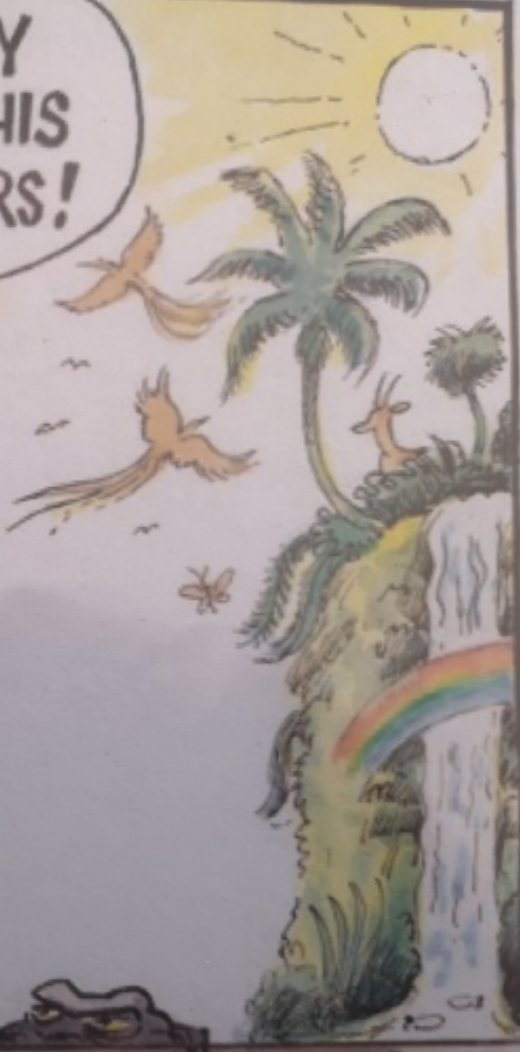
#OnTheBrink 1/5

ONE DAY, MY CHILD, ALL THIS WILL BE YOURS!

FISCAL CLIFF

ENCA
FINLAY
&
CURTIS
24 SEPT 2018

if we wait for the government
it will be too late...

...if we act as individuals
it will be too little...

...if we act as communities
it might just be enough...

QUOTE BY ROB HAYONS = 'FROM WHAT IS TO WHAT IF' @brenna-quintan

Mediavryheid en vryheid van spraak

- Hoeksteen van oorlewing in Suid-Afrika:
  - Klousule 16(1) van die Suid-Afrikaanse Grondwet, beperk deur klousule 16(2)
- Die Parlement:
  - het oorsigrol verloor
  - is deur die ANC verander vanaf 'n waghond na 'n skoothond
- Sonder mediavryheid en vryheid van spraak was daar geen:
  - inligting oor staatskaping en korrupsie nie
  - Zondo-kommissie nie

Histories niks om op trots te wees nie

- Beskerm vryheid van spraak en mediavryheid, want onder die Suid-Afrikaanse regering tydens NP-bewind:
  - is onder meer *New Nation*, *Pro Veritate*, *Post Transvaal*, *Saturday Post*, *South*, *Sowetan*, *Sunday Post*, *The World*, *Vrye Weekblad* en *Weekend World* verban
  - was dit onwettig om oor sekere persone en organisasies te rapporteer
  - was daar verskeie beperkings op nuuspublikasie (onder meer olie, onluste, ANC politici, aanvang van die grensoorlog)
  - is joernaliste gearresteer of aangehou, onder meer:
    - Mnr Percy Qoboza, redakteur van *The Weekend World*
    - Mnr Zwelakhe Sisulu, redakteur van *New Nation*

Ekonomiese vooruitsigte vir 2023

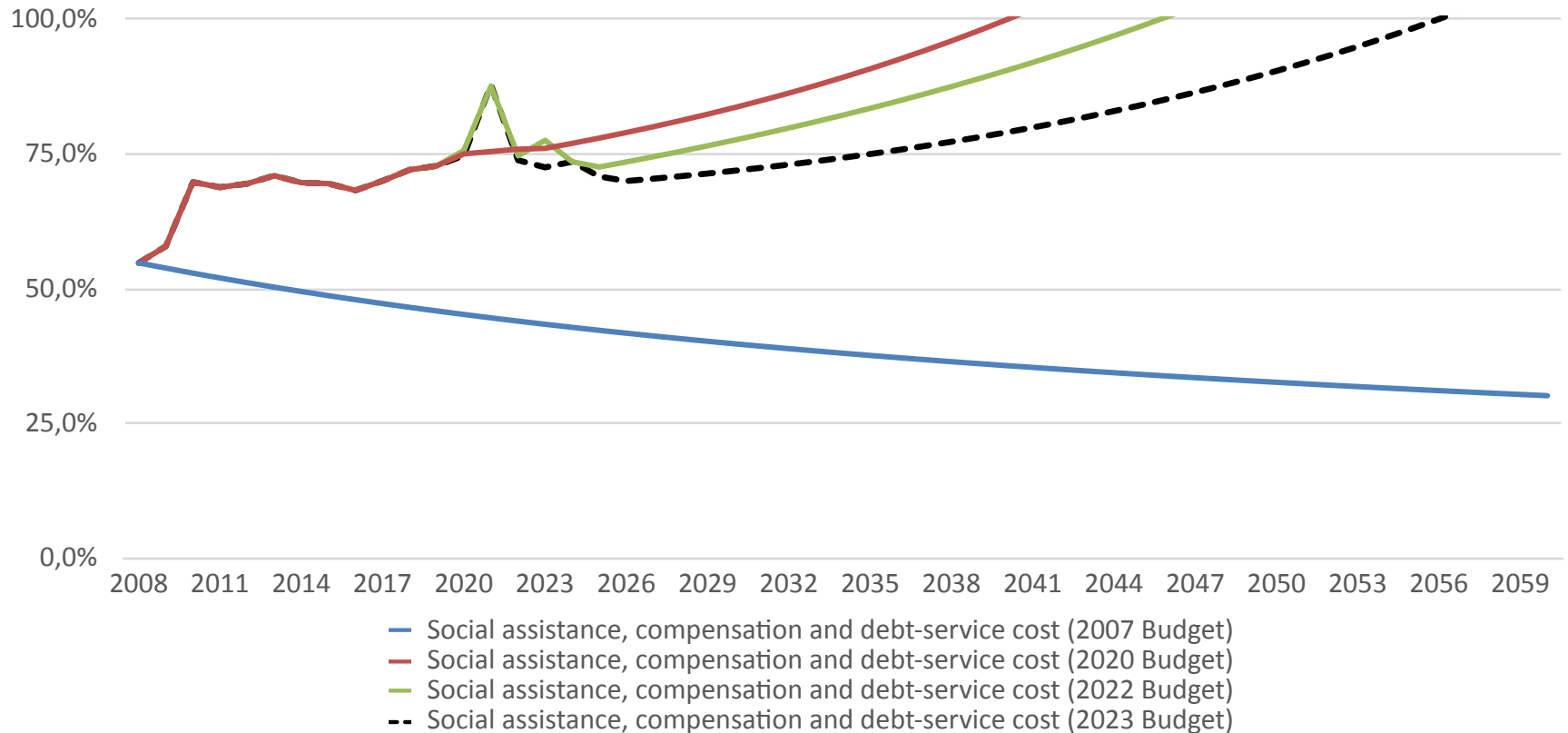
April 2023-konsensusvoorspelling van BMR ekonoom van die jaar kompetisie (voorheen Media24) vir 2023:

– Ekonomiese groei (%):	0,4%
– Inflasiekoers (%)	5,9%
– Primakoers 4e kwartaal (%):	11%
– Gemiddelde R/VS\$-wisselkoers 4e kwartaal	R17,55
– Gemiddelde Brent ru-olieprys 4e kwartaal	VS\$85
– Gemiddelde opbrengskoers op langtermyn staatseffekte 4e kwartaal:	10,5%
– Handelsbalans vir 2023 as persentasie van die BBP	-1,8%

Begroting 2023/24

- Matige verhogings in indirekte belasting
- Belastingbetalers is nie in die tronk nie
- Fiskale afgrond

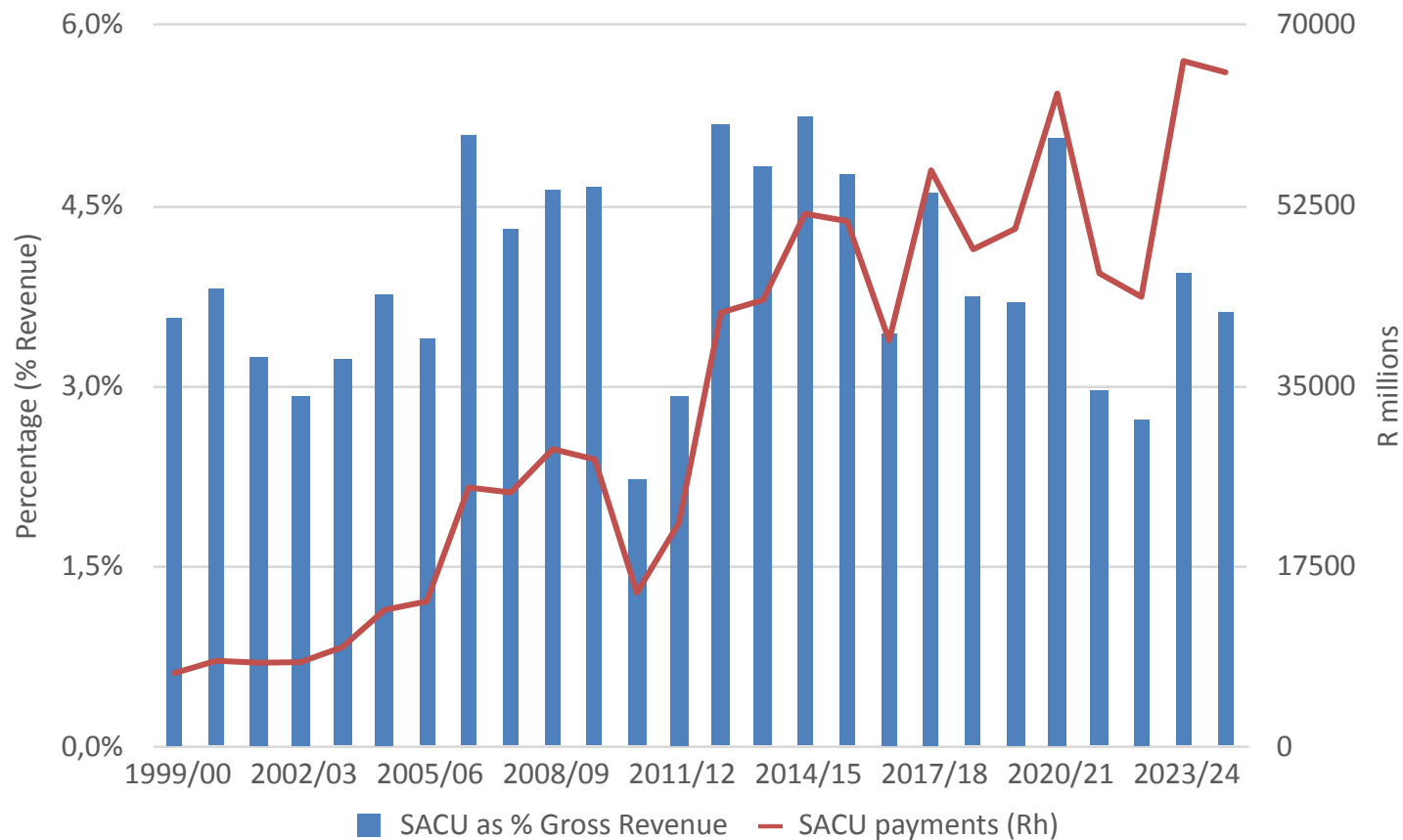
Begroting 2023/24: Fiskale afgrond

Begroting 2023/24

- Suid-Afrika speel ankerrol in:
  - SA Doeane-unie: SA, Botswana, eSawtini, Lesotho en Namibië
  - Gemeenskaplike Monetêre Gebied: SA, eSawtini, Lesotho en Namibië
- Groot oordragbetalings vanaf Suid-Afrika na die GMG- en SADU-vennote:
  - R1,4 miljard vir CMC-vennote
  - R80 miljard vir SADU-vennote
- Groot ontwikkelingshulpkomponent hierby ingesluit
- Kan Suid-Afrika dit steeds bekostig?

Doeane-unie betalings: Kan ons dit bekostig?

Verkiesing in 2024

- Steun van die politieke partye:
  - Nasionaal
  - Provinsiaal
- Koalisieregerings
- Maak seker die verkiesing is vry en regverdig:
  - Deursigtige (perspeks) stembusse

Gevolgtrekkings

- Suid-Afrika het 'n disfunksionele regering en die gemeenskap moet dienslewering te verseker
- Mediavryheid en vryheid van spraak moet beskerm word, selfs al hou ons nie van die ander party se standpunt nie
- Swak ekonomiese vooruitsigte vir 2023

Gevolgtrekkings

- Lae ekonomiese groei en begrotingsprobleme gaan voortduur:
  - Kan ons steeds die GMG en die SADU bekostig?
- Verseker vrye en regverdige verkiesing in 2024
- Besighede en kerkgenootskappe se stemme oor huidige onreg is te stil
- Daar is tans enkele hoekstene wat die Suid-Afrikaanse gemeenskap laat funksioneer:
  - 'n samelewing wat omgee, wat die geloofsgemeenskap insluit
  - mediavryheid en vryheid van spraak
  - suksesvolle instellings wat funksioneer ten spyte van die regering, nie as gevolg van die regering nie
  - dit gaan beter met Suid-Afrikaners as met Suid-Afrika: Ons leer hoe om op alle vlakke sonder die regering te funksioneer